

MEVLANA KALKINMA AJANSI KÜLTÜR, TURİZM VE TANITIM FAALİYETLERİ

Culture, Tourism and Promotion Activities of Mevlana Development Agency

Yasemin KARADENİZ YILMAZ, Uzman

Mevlana Kalkınma Ajansı, Araştırma Etüt ve Planlama Birimi
yasemin.karadeniz@mevka.org.tr

Özet

Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) 2009 yılı Eylül ayından itibaren Konya ve Karaman'da hizmet veren, Türkiye'de kurulmuş 26 kalkınma ajansından biridir. MEVKA bölgedeki gelişmişlik farklılıklarını azaltmak ana gayesiyle çeşitli konularda raporlar hazırlamakta, Bölge Planının hazırlanmasında koordinasyon görevini yürütmekte ve bölge için önemli konularda çeşitli destek mekanizmaları kullanmaktadır. Çalışmanın amacı MEVKA'nın kültür, turizm ve tanıtım konusunda yaptığı çalışmalar, çalışanları tarafından yazılan, komisyonlar marifetiyle ve hizmet alımı yolu ile hazırlattığı raporlar hakkında bilgi sunmak, Konya ve Karaman Yatırım Destek Ofisleri kanalıyla bölgenin tanıtımı için yapılan faaliyetlere vurgu yapmak, Konya ve Karaman illerine sağladığı teknik destek, doğrudan faaliyet destekleri, mali destekler ve güdümlü proje destekleri hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: *Mevlana, kalkınma, ajansı, turizm, destekleri, TR52*

Abstract

Mevlana Development Agency (MEVKA) is one of the 26 agencies established in Turkey. MEVKA has been operating Konya and Karaman provinces since 2009. MEVKA, with the main aim of decreasing regional disparities, prepares reports in various subjects and has the role of coordination for preparing Regional Plan and uses several support mechanisms crucial for the region. The aim of this study is to present information on reports procured or prepared by MEVKA employees and commissions on culture, tourism and promotion. It also aims to stress the activities made by Konya and Karaman Investment Support Offices for regional promotion and give information about MEVKA's technical supports, direct activity supports, grant supports and agency-driven project supports in Konya and Karaman provinces.

Key Words: *Mevlana, development, agency, tourism, supports, TR52*

1. Giriş

Devlet Planlama Teşkilatı Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Bölgesel Gelişme Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda kalkınma ajanslarını "merkezi hükümetlerden bağımsız bir idari yapıda, sınırları çizilmiş bir bölgenin girişimcilik potansiyelini geliştirip canlandırmak ve böylece ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak amacıyla kurulmuş ve faaliyetlerini kamunun veya özel sektörün finanse ettiği bir kuruluş" olarak tanımlamıştır. Dünya genelinde geçmişi 1930'lu yıllara dayanan kalkınma ajanslarının 1950'li yıllarda Batı Avrupa ülkelerinde önem arz etmeye başlayıp 1970'li yıllarda öneminin giderek arttığı bilinmektedir. Doğu Avrupa ülkelerinde ise kalkınma ajansları 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren kurulmuştur (Engin, 2011). Ülkemizde ise kalkınma ajanları ile ilgili 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" 25.01.2006 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de, 2002 yılında Avrupa İstatistik Bölge sınıflamasına uygun olarak tanımlanan düzey 2 seviyesinde, 26 kalkınma ajansı kurulmuştur. Kanunun ilk maddesine göre kalkınma ajanlarının görevi "kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak belirtilmiştir. 06.07.2006 tarihli ve 2006/10550 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Çukurova Kalkınma Ajansı ve İzmir Kalkınma Ajansı pilot uygulamalar olarak kurulmuştur. 22.11.2008 tarihli ve 2008/14306 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ise sekiz bölgede daha kalkınma ajansı kurulmuştur. MEVKA da bu kanun ile kurulan ajanslardan biridir. Son olarak ise 25.07.2009 tarihli ve 2009/15236

sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile on altı ajans daha kurulmuş ve kalkınma ajanslarının kuruluş süreci tamamlanmıştır. Ajansların kapsadığı iller ve kuruluş yılları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kalkınma Ajansları Kapsadığı İller ve Kuruluş Yılları

Kalkınma Ajansları	Kapsadığı İller*	Kuruluş Yılı
Çukurova Kalkınma Ajansı	Adana, Mersin	2006
İzmir Kalkınma Ajansı	İzmir	2006
Mevlana Kalkınma Ajansı	Konya, Karaman	2008
Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	Samsun, Amasya, Çorum, Tokat	2008
Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı	Erzurum, Bayburt, Erzincan	2008
İpekyolu Kalkınma Ajansı	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	2008
Karacadağ Kalkınma Ajansı	Diyarbakır, Şanlıurfa	2008
Dicle Kalkınma Ajansı	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	2008
İstanbul Kalkınma Ajansı	İstanbul	2008
Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı	Van, Bitlis, Hakkâri, Muş	2008
Güney Marmara Kalkınma Ajansı	Balıkesir, Çanakkale	2009
Güney Ege Kalkınma Ajansı	Denizli, Aydın, Muğla	2009
Zafer Kalkınma Ajansı	Kütahya, Afyonkarahisar, Manisa, Uşak	2009
Bursa, Eskişehir, Bilecik Kalkınma Ajansı	Bursa, Bilecik, Eskişehir	2009
Doğu Marmara Kalkınma Ajansı	Kocaeli, Bolu, Düzce, Sakarya, Yalova	2009
Ankara Kalkınma Ajansı	Ankara	2009
Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı	Isparta, Antalya, Burdur	2009
Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	2009
Ahiler Kalkınma Ajansı	Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde	2009
Orta Anadolu Kalkınma Ajansı	Kayseri, Sivas, Yozgat	2009
Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı	Zonguldak, Bartın, Karabük	2009
Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı	Kastamonu, Çankırı, Sinop	2009
Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı	Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize	2009
Serhat Kalkınma Ajansı	Kars, Ağrı, Ardahan, Iğdır	2009
Fırat Kalkınma Ajansı	Malatya, Bingöl, Elazığ, Tunceli	2009
Trakya Kalkınma Ajansı	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	2009

*Ajans merkezleri ilk sırada yazılmıştır.

Kanuna göre kalkınma ajanslarının teşkilat yapısını kalkınma kurulu, yönetim kurulu, genel sekreterlik ve yatırım destek ofisleri oluşturmaktadır. Bölgesel gelişme hedefine yönelik olarak; bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek ve ajansı yönlendirmek üzere oluşturulan 100 üyeli kalkınma kurulu ajansın danışma organıdır. Ajansın karar organı olan yönetim kurulunun başkanı validir. Ajansın icra organı olan genel sekreterlik kapsamındaki birimler ajans ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir.

MEVKA faaliyetlerini Araştırma, Etüt ve Planlama Birimi, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Destek Hizmetleri Birimi ile yürütmektedir. Bölge illerinde, özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde, ilgili mevzuatta bir süre belirtilmemişse öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırmak üzere yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine etmek, yatırımları izlemek gibi görevleri olan yatırım destek ofisleri bölge illerinin her birinde kurulur.

2. MEVKA Kültür, Turizm ve Tanıtım Konulu Faaliyetleri ve Destekleri

“Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı hızlandırarak bölge içi kalkınmışlık farklarını azaltmak ve rekabet gücünü artırarak ülke ekonomisine katkı sağlamak; kamu, üniversite, STK ve özel sektör arasındaki işbirliğini güçlendirip bölgede tüm paydaşlar arasında ortak hareket etme kültürünü geliştirmek, katılımcı, şeffaf ve stratejik yaklaşımla tüm görev ve yetkilerini plan ve programlar çerçevesinde, etkililik ve verimlilik ilkelerini göz önüne alarak yerine getirmek” misyonu ile bölgeye hizmet eden MEVKA 2009 yılının Eylül ayında ilk personel alımı sürecini tamamlamış ve ivedilikle çalışmalarına başlamıştır. Faaliyetlerine başladığı ilk yıl, TR52 Düzey 2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı çalışmalarına başlayan MEVKA, ilk mali destek programını da bu yılda ilan etmiştir.

Bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınması kapsamında çok çeşitli ve bölgeye özgü konularda çalışan MEVKA bölgedeki kültür, turizm ve tanıtım konusuna da ayrıca önem vermektedir. MEVKA'nın kültür, turizm ve tanıtım konusunda yaptığı çalışmaları bölge planları kapsamında yapılan çalışmalar, yatırım destek ofisleri kanalıyla yapılan tanıtım faaliyetleri ve Ajans tarafından verilen destekler olmak üzere üç başlık altında toplamak mümkündür.

2.1 Bölge Planları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

MEVKA koordinasyonunda bölge paydaşlarının aktif katılımı ile 2010-2013 ve 2014-2023 dönemlerini kapsayacak şekilde iki bölge planı hazırlanmıştır. Her iki plan MEVKA Araştırma, Etüt ve Planlama Birimi uzmanları moderatörlüğünde bölgedeki paydaşların aktif ve gönüllü katılımı esas alınarak, bölgenin kendine özgü dinamiklerini ortaya çıkarmak ve ulaşılabilir bir bölge vizyonu tespit etmek ve belirlenen vizyona ulaşma yollarını tespit edebilmek mantığıyla hazırlanmıştır. Bölge planları MEVKA koordinasyonunda hazırlananmış olsa da bu strateji dokümanları ajansın kurumsal stratejik planı değil aksine tüm bölgenin planı olup, bölgedeki kamu kuruluşları, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum örgütleri tarafından sahiplenilmesi gereken ve genel bir kalkınma çerçevesi çizen plan niteliğindedirler. Aşağıda 2010-2013 ve 2014-2023 Bölge Planlarının genel çerçeveleri, vizyonları ve belirlenen vizyonları ulaşabilmek adına ortaya konan eksenlere yer verilmiştir.

2.1.1 TR52 Düzey2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı

TR52 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı'nın temelini, bölgenin gelecek tasavvuru, bugünkü durumu ve kaynakları ile bu kaynakların ne şekilde kalkınma amaçlarına hizmet edeceği oluşturmaktadır. Stratejik bir yaklaşımla hazırlanmış olan bu plan, bölgede ortak kalkınma bilincini yükselterek, kaynakların bölgenin dinamizmini sağlayacak ve bölgeye en yüksek katma değeri sağlayacak, kısaca kalkınmayı hızlandıracak alanlara sevk edilmesini hedeflemiştir. Katılımcı bir yaklaşımla hazırlanan Bölge Planı hazırlık sürecinde ilçe toplantıları, sorun analizi çalıştayları ve vizyon belirleme toplantıları yapılmıştır.

Bölge planına göre 2010-2013 yıllarını kapsayan 4 yıllık süreçte “Kaynaklarını etkin ve çevreye duyarlı kullanan, sosyo-kültürel yapısı güçlü, rekabetçilik temelinde sürekli gelişen lider bir bölge olmak” olarak belirlenen bölge vizyonuna ulaşabilmesi için 5 temel eksen belirlenmiştir:

Bölgenin rekabetçilik düzeyinin artırılması

İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve istihdamın artırılması

Sosyo-kültürel yapının güçlendirilmesi

Doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması

Bölgenin cazibesinin artırılmasıdır

2010-2013 Bölge Planı hazırlıkları kapsamında Ajans uzmanları moderatörlüğünde sorun analizi tekniği kullanılarak turizm çalıştay gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Kalkınma Kurulu üyelerinden oluşan Kültür-Turizm İhtisas Komisyonu kurulmuştur. Söz konusu komisyon üyelerin teklifleri ile teknik çalışmalar yapmak üzere Kültür-Turizm Teknik Komitesi oluşturulmuştur. Yirmi sekiz üyeden oluşan bu komite 3 farklı toplantı neticesinde hazırladıkları raporu komisyona sunmuştur. Komisyon, çalıştay ve Teknik Komiteden gelen raporları değerlendirmiş, gerekli gördükleri değişiklikleri yapıp raporun son halini 2010-2013 Bölge Planı kapsamında kullanılmak üzere Ajans’a teslim etmişlerdir.

2010-2013 Bölge Planında Konya-Karaman bölgesinin kültür turizm konusunda GZFT (Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit) yanları ortaya konmuş ve ayrıca “Bölgenin cazibesinin artırılması” eksenini altında “turizm altyapısının güçlendirilmesi” ve “tarihi ve kültürel varlıkların turizm potansiyeli açısından sürdürülebilirliğinin sağlanması” öncelikleri kapsamında dört yıllık süreçte yapılması gerekenler planlanmıştır (Mevlana Kalkınma Ajansı [MEVKA], TR52 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı, 2010).

2.1.2 Konya Karaman Bölgesi 2013-2024 Bölge Planı

2014-2023 Bölge Planı’nın yerel aktörlerce sahiplenilmesi ve böylece uygulanabilirliğinin artırılması adına katılımcılık plan hazırlık sürecinin temel ilkesi olarak belirlenmiştir. Danışma, dâhil olma ve işbirliği düzeylerinde çeşitli paydaşların plan sürecinde aktif rol almaları sağlanmıştır (MEVKA, Konya-Karaman Bölgesi 2013-2024 Bölge Planı, 2013). “Yüksek ve dengeli refah seviyesine erişmiş, uluslararası ekonomilerle bütünleşmiş, sevgi ve hoşgörü temelinde insanların çalışmak, üretmek ve yaşamak için tercih ettikleri bir bölge” olmak vizyonunu hayata geçirebilmek amacıyla 2013-2024 Bölge Planı’nda 5’i yatay, 2’si mekânsal olmak üzere 7 amaç belirlenmiştir.

Yatay Amaçlar:

1. Ulusal ve küresel düzeyde daha rekabetçi işletmeler
2. Yatırım ortamının iyileştirilmesi
3. İnsana yatırım: bilgi ve becerilerini sürekli yenileyen, birlikte hareket edebilen, sağlıklı bireyler
4. Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması ve bölge kırsalında yaşamın canlandırılması ve tarımda yapısal dönüşümün sağlanması
5. Koruma kullanma dengesi içinde yeşil büyümenin sağlanması

Mekânsal Amaçlar:

6. Bölge içindeki yerleşim yerlerine farklı müdahale biçimlerini içeren çok merkezli ve dengeli bir mekânsal örgütlenme oluşturmak
7. Bölgenin lojistik alt yapısını güçlendirerek ulusal ve küresel düzeyde erişilebilirliğini artırmak

Bölge Planı çalışmaları kapsamında ar-ge, yenilikçilik ve inovasyon, dış ticaret-lojistik, enerji, işgücü-istihdam, toprak ve su, bitkisel üretim, hayvansal üretim, gıda, hizmetler, sosyal kalkınma, turizm, çevre ve şehircilik konularında 12 çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grupları Ajans uzmanları koordinatörlüğünde çalışmalarını gönüllülük esasına göre yürütmüş ve Bölge Planı’na girdi sağlayacak nitelikte konu ile ilgili öncelik ve tedbirlerin de belirtildiği raporlar hazırlamışlardır.

Yirmi sekiz üyeden oluşan Turizm Teknik Komitesi altı toplantı neticesinde bölgenin turizmi ile ilgili mevcut durum, GZFT, öncelik ve stratejiler ve bu stratejilerin nasıl hayata geçirilmesi gerektiği gibi konuları içeren rapor hazırlamışlardır. Bu rapora göre bölge için elzem olan beş öncelik belirlenmiştir:

- Öncelik 1: Sürdürülebilir turizm değeri olan kaynakların tespiti, korunması, kullanılması ve geliştirilmesi
- Öncelik 2: Turizm amaçlı altyapının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi
- Öncelik 3: Dinamik pazarlama anlayışının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
- Öncelik 4: Turizm politikasına yönelik işbirliğinin geliştirilmesi, turizme bağlı diğer sektörlerin desteklenmesi
- Öncelik 5: Turizm bilinci ve farkındalığın geliştirilmesi (MEVKA, Turizm Teknik Komitesi Turizm Alt Çalışma Grubu Nihai Raporu, 2013).

2014-2023 Bölge Planı'nın nihai halinde ise kültür, turizm ve tanıtım konusu yatay amaçlardan "Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması ve bölge kırsalında yaşamın canlandırılması ve tarımda yapısal dönüşümün sağlanması" başlığı altında "Turizmin geliştirilmesi ve bölge kırsalında alternatif gelir kaynakları oluşturmak amacıyla turizm potansiyellerinin kullanılması" önceliği kapsamında değerlendirilmiş ve konu ile yapılması gerekenler dört tedbir altında toplanmıştır:

Turizmin çeşitlendirilmesi sağlanacaktır: Bu tedbir altında bölgenin inanç turizminin potansiyellerinin yanında özellikle kırsal alanlarda geliştirilmesi gereken eko turizm potansiyellerinin ve kentsel alanlarda kongre turizmi, kültür turizmi, sağlık turizmi potansiyellerinin olduğuna değinilmiştir. Bölgenin sahip olduğu bu turizm fırsatlarının hayata geçirilerek turizm sezonunun belli bir dönemle sınırlı kalmayıp tüm sezona yayılması sağlanacak ve bu sayede turizmden elde edilen gelirlerin artması sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Turizme yönelik altyapı eksiklikleri giderilecektir: İkinci tedbir altında bölgedeki turizm sektörünün sosyal ve teknik altyapı eksikliklerinin bölge turizmini olumsuz yönde etkilediği ayrıca sektördeki insan kaynakları kapasitesindeki yetersizliğin de bir sorun olduğu vurgulanmıştır. Bölgedeki turizm değerlerine ilişkin envanter çalışmalarının daha nitelikli hale getirilerek turizme yönelik alanlarda gerekli, tarihi ve kültürel değerlerin restorasyonu, doğal ve kültürel tüm değerlerin çevre düzenlemeleri ve gerekli ek tesis ihtiyaçlarına yönelik çalışmaların yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bölgedeki turizm sektörünün en önemli sorunlarından biri olan turistlerin konaklamaması sorununa çözüm üretilmesi gerektiği hususunun özellikle üzerinde durulmuştur. Plan dönemi içinde bölge için turizm yatırım planlaması rehberinin hazırlanarak turizm sektöründeki paydaşlara yön verecek bir dokümanın ortaya çıkması planlanmaktadır.

Dinamik pazarlama anlayışı geliştirilecektir: Bu başlık altında bölgenin tanıtım faaliyetlerinde süreçlerin profesyonel anlamda belirlenerek turizmden elde edilen gelirlerin artırılması amacıyla pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde sinema, kısa film, reklam kampanyaları, uluslararası organizasyonlara katılım, yöreye özgü değerlerin kullanıldığı yarışma gibi organizasyonların araç olarak kullanılabilmesine değinilmiştir. Bölgede turistik e-harita, turistik kent bilgi sistemi, e-seyahat, bölge turizm kaynakları sistemi gibi bilgi teknolojilerine dayalı pazarlama altyapısının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenerek üreticiler, araçlar ve tüketiciler arasında bilgi akışını sağlayacak etkin bir iletişim ağının kurulması sağlanması planlanmıştır.

Turizme yönelik işbirlikleri geliştirilecektir: Konu ile ilgili son tedbir altında bölgemizde doğal, tarihi ve kültürel değerleri nedeniyle turistik anlamda öne çıkarılması gereken destinasyonların sahip oldukları turizm potansiyelinin diğer bölgelerle işbirliği sağlanarak planlı bir şekilde kullanıma açılarak hem bölgenin hem de aynı destinasyon içinde bulunan diğer bölgelerin pazar alanlarının çeşitlenmesinin gerekliliğine değinilmiştir. Sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinden oluşturulması planlanan bir konsey aracılığıyla komşu destinasyonlarla yapılacak eğitim, tanıtım, araştırma gibi turizmin gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerin desteklenmesi öngörülmüştür. Ayrıca bölgede turizm sektöründe sürekliliğin sağlanması adına uluslararası çeşitli kuruluşlarla işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılacağı belirtilmiştir.

2.2 Yatırım Destek Ofisleri Aracılığıyla Yapılan Tanıtım Faaliyetleri

Kalkınma ajanslarının en önemli organlarından biri olan yatırım destek ofislerinin bölge kalkınması açısından kilit rolleri bulunmaktadır. Farklı kurum ve kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek, sunuş, ilan, internet sitesi gibi yazılı ve görsel tanıtım materyalleri hazırlamak, hazırlatmak, fuar, seminer, toplantı, iş gezisi gibi organizasyonlara katılmak suretiyle bölgenin tanıtımını yapmak ve bölgeye yatırımcı çekmek, yatırım ortamını tanıtmak bu görevlerden yalnızca bazılarıdır (MEVKA, 2014 Yılı Ajans Faaliyet Raporu, 2015).

Konya ve Karaman Yatırım Destek Ofisleri bölgenin ulusal ve uluslararası arenada tanıtılması ve bölgenin potansiyellerine yönelik yatırımcı çekebilme konusunda nitelikli çalışmalar yapmaktadır. 2013 Yılı Avrupalı Seçkin Destinasyonlar Belirleme Teklif Çağrısı'nda Karaman Yatırım Destek Ofis'inin de proje ortaklarından olduğu proje sonucu Karaman 30 il arasından ilk 3 il arasında finale kalarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ulusal destinasyon ağına girmiştir. Yatırım destek ofislerinin bölgenin tanıtımını konusunda yaptığı faaliyetleri iki başlık altında toplamak mümkündür:

2.2.1 Fuarlara ve Festivallere Katılım

Katılım sağlanan fuar ve festivallerde stant kiralanarak, bölgeye özgü değerlerin katılımcıların ilgisine sunulmasıyla bölgenin kültür ve turizm konusunda sahip olduğu varlıkların tanıtılması sağlanmıştır. Alanında dünyanın önde gelen fuarlarından olan ve İstanbul'da gerçekleştirilen Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na (EMITT) Konya ve Karaman Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile birlikte 2012, 2013 ve 2014 yıllarında katılım gerçekleştirmiştir. 2013 yılında Konyalılar Yardımlaşma Derneği'nin öncülüğünde, Ankara Ticaret Odası Congressium'da düzenlenen "Konya Tanıtım Günleri" organizasyonunda bölgenin tanıtımı yapılmıştır.

Ayrıca 2013'te Amerika Birleşik Devletleri'nde Los Angeles'teki Orange County Fuar Alanı'nda gerçekleştirilen Anadolu Kültürleri ve Yemek Festivali'ne, 2014 yılında ise Londra'da bulunan Excel Fuar Alanı'nda gerçekleştirilen Londra Uluslararası Turizm Fuarı'na katılım sağlanmıştır. Son olarak ise, MEVKA öncülüğünde Konya Ticaret Odası ve TÜRİSAB Konya işbirliği ile turizm sektör temsilcilerinin de katılımlarıyla 2015 yılında Almanya'nın Berlin şehrinde düzenlenen ve dünyanın en büyük turizm fuarlarından birisi olan ITB Berlin Fuarı'nda bölge tanıtılmıştır. Katılım sağlanan uluslararası fuar ve festivaller aracılığıyla, Konya ve Karaman illerinin kültür ve turizm değerlerinin tanıtımı yapılarak uluslararası turistlerin bölgeye ilgisinin çekilmesi amaçlanmıştır.

2.2.2 Tur Operatörlerine Yönelik Düzenlenen Geziler ve Tanıtım Filmleri

MEVKA bölgenin tanıtımının uluslararası seyahat acentelerine da yapılması konusuna önem vermektedir. Bu kapsamda üç farklı ülkenin tur operatörleri farklı zamanlarda bölgemize davet edilmiş, bölgedeki Mevlana Müzesi, Karatay Medresesi, İnce Minare Medresesi, Sille, Çatalhöyük, Kilistra, Taşkale, Manazan Mağaraları, Karaman Kalesi, Karaman Müzesi, Aktekke Camii, Hatuniye Medresesi, Eşrefoğlu Camii, Beyşehir Gölü, Tınaztepe Mağarası gibi önemli turizm merkezlerini ziyaretlerinin ardından bölgedeki sektör temsilcileriyle görüşmeleri sağlanmıştır. 2012 yılında Güney Koreli seyahat acenteleri, 2014 yılında ise İranlı tur operatörleri ve İspanyol tur operatörleri bölgede ağırlanmıştır. Bunun yanında, Konya'nın, Karaman'ın ve bölgenin sanayi, tarım, turizm, hizmetler gibi sektörlerdeki mevcut durumunun anlatıldığı üç ayrı tanıtım filmi Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmış ve bu filmler Konya'da yatırım ve Karaman'da yatırım internet sitelerinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

2.3 MEVKA Tarafından Sağlanan Destekler

Kalkınma Ajansları tarafından ilan edilen çeşitli mali destek ve teknik destek mekanizmaları bulunmaktadır. Mali destekler altında doğrudan finansman desteği, faiz desteği ve faizsiz kredi desteği bulunmaktadır. Doğrudan finansman destekleri ise proje teklif çağrısı yöntemi, doğrudan faaliyet destekleri ve güdümlü proje destekleri şeklinde verilebilmektedir (Resmi Gazete, 2008). MEVKA tarafından bugüne kadar faiz desteği ve faizsiz kredi desteği dışındaki tüm destek türleri ile bölgeye destek sağlanmıştır. İlki 2010 yılında ilan edilen teknik desteklere toplamda 3,28 milyon TL bütçe

ayrılmıştır. 2011 yılında ilan edilmeye başlanan doğrudan faaliyet desteklerine MEVKA 2,5 Milyon TL ayırmıştır. Proje teklif çağrıları aracılığıyla bölgeye MEVKA desteği 103 milyon TL olmuştur.

Tablo 2. Destek Türlerine ve Yıllara Göre Program Bütçeleri

Destek Türü	Toplam Program Bütçesi (Milyon TL)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Toplam
Teknik Destekler		0,83	0,8	0,35	0,5	0,3	0,5	3,28
Doğrudan Faaliyet Destekleri			0,6	0,35	0,5	0,5	0,5	2,5
Proje Teklif Çağrıları	10	20	15	20		15	23	103
Güdümlü Proje Destekleri	-	-	5	6	2	4,95	2	19,95

Kaynak: MEVKA veri tabanı kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

2.3.1 Teknik Destekler

Teknik desteklerin amacı, bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamaktır. Teknik desteğin hizmet alımı yoluyla sağlanması durumunda; her bir teknik desteğin ajansa toplam maliyeti on beş bin TL'yi aşamaz (Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı [DPT], 2009). 2015 yılı Mart ayı itibarıyla MEVKA 314 teknik destek proje desteklemiştir. Bunların 17'si kültür, turizm ve tanıtım konulu projelerden oluşmaktadır. Söz konusu 17 projenin toplam bütçesi 212.500 TL'dir ve bu bütçenin tamamı MEVKA tarafından karşılanmıştır.

Desteklenen projelerden 12'si Konya, 5'i Karaman'da yürütülmüştür. Hoşgörü Şehrinde, Hoşgörü ile Misafiri Karşılamaya ve Ağırlamaya Hazırlamak, Termal Turizm Markalaşması Projesi, Konya Turizminin Çeşitlendirilmesine Yönelik Eko Turizm Eylem Planı, Turistlerin Konaklama Sürelerinin Artırılmasına Yönelik Konya İçin Stratejiler ve Öneriler, Konya Hastane Sektörü Sağlık Turizmi Eylem Planı, Karaman İli İnanç Turizmi Potansiyelinin Araştırılması Master Planı, Manazan Mağaralarının ve İncesu Mağaralarının Turizme Kazandırılması İçin Teknik Hazırlık, Taşeli Bölgesinin Turizm Potansiyelinin Araştırılarak Stratejik Turizm Planının Çıkarılması projeleri desteklenen teknik destek projelerinden bazılarıdır.

2.3.2 Doğrudan Faaliyet Destekleri

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'ne göre, ajanslar bölge için kritik öneme sahip araştırma ve planlama çalışmaları, bölgede yapılması planlanan iş geliştirme merkezleri, teknoloji geliştirme merkezleri, teknoparklar gibi kuruluşların ve bunların tesislerinin kurulması amacıyla yapılacak fizibilite benzeri ön çalışmalar gibi bölge için önemli olabilecek stratejik eylemlerin başlatılmasına ve gerçekleştirilmesine ve büyük hacimli yatırım kararlarına kısa vadede etki edilmesi ve yönlendirilmesine katkı sağlayacak olan faaliyetlere doğrudan mali destek verebilir. Doğrudan faaliyet destekleri için sağlanabilecek azami destek miktarı, her yıl Kamu İhale Mevzuatına göre Büyükşehir Belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için belirlenen, doğrudan temin usulüne göre yapılan satın almaların üst sınırının iki katından fazla ve yarısından az olamaz (DPT, 2009). 2015 yılı Mart ayı itibarıyla MEVKA 58 doğrudan faaliyet desteği projesi desteklemiştir.

Doğrudan faaliyet desteği projelerinin 11'i kültür, turizm ve tanıtım konulu projelerden oluşmaktadır. Toplam bütçesi 582.264 TL olan projelerin bütçelerinin %98'lik kısmı Ajans tarafından desteklenmiştir. Desteklenen projelerden 7'si Konya, 4'ü Karaman'da yürütülmüştür. Konya -Karaman Bölgesi Turizm Sektörü Bölgesel Kümelenme Analizi, Akşehir'in Turizm Altyapısının Sağlanmasına Yönelik Kültür Varlıklarının Belgelenmesi, Konya Turizminde Yeni Destinasyonlar, Konya'da Alternatif Turizm Uygulama Alanlarının E-Haritası, Karaman İli Turizm Yatırım Rehberi ve Haritası, desteklenen doğrudan faaliyet projelerinden örneklerdir.

2.3.3 Proje Teklif Çağrısı Yöntemi ile Verilen Mali Destekler

Destek Yönetim Kılavuzu'na göre proje teklif çağrısı, belirli bir destek programı kapsamında, nitelikleri net bir şekilde belirlenmiş olan potansiyel başvuru sahiplerinin, önceden belirlenen konu ve koşullara uygun olarak proje teklifi sunmaya davet edilmesidir. MEVKA faaliyetlerine başladığı 2009 yılından bu yana farklı konularda mali destek programına (MDP) çıkmıştır. Bölge planlarında değinilen, bölgenin ihtiyaç duyduğu özellikli konularda olmasına özen gösterilen MDP'lerin yıllara ve konularına göre bütçeleri Tablo3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Yıllara Göre MDP

Yıl	MDP	Bütçe (Milyon TL)	Toplam Bütçe (Milyon TL)
2009	Küçük Ölçekli Altyapı	3	10
	Kırsal Kalkınma	7	
2010	İktisadi Kalkınma	15	20
	Sosyal Kalkınma	5	
2011	İktisadi Kalkınma	11,5	15
	Kırsal Kalkınma	3,5	
2012	Bölgenin Rekabet Gücünün Artırılması	14	20
	Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı	6	
2014	Bilgi ve Teknoloji Odaklı Üretim	12	15
	Kentsel Altyapının Geliştirilmesi	3	
2015	Yenilenebilir Enerji MDP (Kar Amacı Gütmeyen)	10	23
	Yenilenebilir Enerji MDP (Kar Amacı Güden)	8	
	Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması	5	

Kaynak: MEVKA veri tabanı kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

2009-2014 yılları arasında MDP'ler aracılığıyla bölgede 326'sı Konya ve 87'si Karaman'dan olmak üzere toplam 413 proje desteklenmiştir.¹ Bu projelerden 35'i kültür, turizm ve tanıtım konulu projelerdir. 42 proje aracılığıyla bölgede toplam 13.379.104 TL bütçeli projenin hayata geçirilmesi için Ajans'ın mali destek katkısı 8.548.143 TL olmuştur. Beş farklı yılda ilan edilen proje teklif çağrılarının içeriğinde kırsal kalkınma, iktisadi kalkınma, sosyal kalkınma, altyapı projeleri gibi çok kapsamlı konuların yer aldığı düşünüldüğünde MEVKA MDP desteklerinin yaklaşık %12'sinin kültür, turizm ve tanıtım konularına projelere ayrılması, Ajansın bölgenin turizminin kalkınmasına verdiği önemi gösteren dikkat çekici bir unsurdur. Bunu gösteren diğer bir unsur ise Ajansın 2012 yılında altı milyon bütçeli Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı MDP ilan etmiş olmasıdır. Konya Karaman Bölgesi'nin turizmin çeşitlendirilmesi ve turizm altyapısının güçlendirilmesi yoluyla bölge cazibesinin ve rekabetçiliğinin artırılması genel amacıyla ilan edilen programın özel amacı, bölgede turistik öneme sahip tarihi, kültürel ve doğal varlıkların çeşitlendirilmesi ve turizme alternatif modeller geliştirerek yeniden sunulması maksadıyla küçük ölçekli altyapı faaliyetlerinin yapılmasıdır (MEVKA, Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı MDP Başvuru Rehberi, 2012).

Tablo 4. Yıllara ve İllere Göre Kültür, Turizm ve Tanıtım Konulu Proje Sayıları ve Bütçeleri

Yıl/İl	Konya		Karaman	
	Proje Sayısı	Toplam Ajans Desteği/ Toplam Sözleşme Bütçesi	Proje Sayısı	Toplam Ajans Desteği/ Toplam Sözleşme Bütçesi
2009	2	463.631TL / 618.175 TL	-	-
2010	3	369.716 TL / 627.304 TL	2	215.757 TL / 290.635 TL

¹2015 yılı Mart ayı itibarıyla 2015 yılı MDP sonuçları henüz açıklanmamıştır.

2011	9	1.269.709 TL / 1.852.736 TL	5	703.277 TL / 1.173.274 TL
2012	16	4.202.526 TL / 6.881.926 TL	5	1.323.526 TL / 1.935.052 TL

Kaynak: MEVKA veri tabanı kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

Konya’da yürütülen 6.305.583 TL Ajans destekli ve toplam sözleşme bütçeleri 9.980.142 TL olan 30 projenin 9’u merkez ilçelerde 21’i diğer ilçelerde yürütülmüştür. Karaman’daki 12 projeye Ajans mali desteği 2.242.560 TL iken toplam sözleşme bütçesi 3.398.962 TL olmuştur. Bu projelerin 9’u merkezde, 3’ü diğer ilçelerde yürütülmüştür. Kültür Köyü Sille’de Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi, Konya’nın Japonya’da Tanıtımı ve Turizm İşbirliği, UNESCO Alan Yönetim Merkezinin Kurulması, Çatalhöyük’ün Tanıtımı, Fiziki Korunması ve Deneysel Evlerin Yapımı Projesi, Boncuklu Höyük Cıvarı Çevre Düzenleme Projesi, Manazan’dan İncesu’ya Taşkale’de Turizm, Ermenek Turizm İçin Aydınlanıyor, Hz. Mevlana’dan Yunus Emre’ye Evrensel Sevgi ve Kültürlerin Kardeşliği mali destek programları kapsamında desteklenen projelere örnektir.

2.3.4 GÜDÜMLÜ PROJE DESTEĞİ

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği’ne göre ajanslar, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak amacıyla, iş geliştirme merkezleri, teknoparklar, teknoloji geliştirme merkezleri ve işletmelerin ortak kullanımına açık fuar, ticaret merkezi, sergi salonu, laboratuvar ve atölye gibi büyük bütçeli altyapı ve/veya işletme desteklerini içeren projelere, proje teklif çağrısı yöntemi uygulamadan doğrudan mali ve teknik destek sağlayabilir. Bu kapsamda MEVKA Konya’da Bölgesel İnovasyon Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezi, Tohum Teknolojileri ve Gen Vadisi projelerini, Karaman’da Karaman İş Geliştirme Merkezi, Fuar ve Kongre Merkezi, Taşeli Bölgesi Su Sporları ve Doğa Turizmi Projelerini desteklemiştir. Karaman’da hayata geçirilecek olan Karaman Turizm Merkezi Projesi’nin çalışmalarına devam edilmektedir. Desteklenen yedi proje ile ilgili detaylar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Desteklenen GÜDÜMLÜ Projeler

Yıl	Proje Adı	Yararlanıcı	Sözleşme Bütçe (TL)	Destek Bütçe (TL)
2011	Karaman İş Geliştirme Merkezi	Karaman Organize Sanayi Bölgesi	1.333.333	1.000.000
2011	Bölgesel İnovasyon Merkezi	Konya Sanayi Odası	5.335.000	4.000.000
2012	Mesleki Eğitim Merkezi	Konya Ticaret Odası	10.300.000	6.000.000
2013	<i>Fuar ve Kongre Merkezi</i>	Karaman Belediyesi	5.926.631	2.000.000
2014	Tohum Teknolojileri ve Gen Vadisi*	Konya Ticaret Borsası	7.222.572	4.950.000
2015	<i>Taşeli Bölgesi Su Sporları ve Doğa Turizmi Projesi</i>	Ermenek Belediyesi	1.339.277	1.000.000
2015	<i>Karaman Turizm Merkezi*</i>	Karaman Belediyesi	2.300.000	1.000.000

Kaynak: MEVKA veri tabanı kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

*Bu projeler henüz imza aşamındadırlar.

Güdümlü projeler kapsamında desteklenen yedi proje için ayrılan 19.950.000 TL’lik bütçenin %20,5’i kültür, turizm ve tanıtım konuları ile ilişkili Karaman’da yürütülen 3 projeye dağıtılmıştır. Bu projeler şu şekildedir:

Karaman Fuar ve Kongre Merkezi Projesi: Karaman Fuar ve Kongre Merkezi Projesi’nin hedefi, Karaman’da üretilen her türlü ürünün tanıtımı ve pazarlamasının yapılması, yerli ve yabancı turistlerin sayısının ve kentte kalış sürelerinin artırılarak kent turizmine katkı sağlanması, kentte ticari faaliyetlerin

çeşitliliğinin artırılması suretiyle istihdamın artırılmasıdır (Karaman Belediyesi, 2015). Yürütücüsünün Karaman Belediyesi, ortaklarının ise Karaman Ticaret ve Sanayi Odası, Karaman Ziraat Odası, Karaman OSB Müdürlüğü olan projenin toplam bütçesi 5.926.631 TL, MEVKA katkısı ise 2 milyon TL'dir. 2015 yılı Mart ayı itibariyle yürütme aşamasında olan projenin 2016 yılının ikinci yarısında tamamlanması planlanmaktadır.

Taşeli Bölgesi Su Sporları ve Doğa Turizmi Projesi: Taşeli Bölgesi Su Sporları ve Doğa Turizmi Projesi'nin hedefi Ermenek merkezli bir turizm hareketliliği yaratarak turizmde kalitenin artırılması ve sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde yerelde bölge ekonomisinin gelişimine katkı sağlamaktır (Ermenek Belediyesi, 2015). Yürütücüsünün Ermenek Belediyesi, ortaklarının ise Karaman İl Özel İdaresi ve Ermenek Kaymakamlığı olduğu projenin toplam bütçesi 1.339.277 TL, MEVKA katkısı ise 1 milyon TL'dir. 2015 yılı Mart ayı içinde imzalanan projenin 2016 yılının ikinci yarısında tamamlanması öngörülmektedir.

Karaman Turizm Merkezi: Çalışmalarına devam edilen Karaman Turizm Merkezi Projesi ile Karaman turizmini geliştirebilmek amacıyla Karaman merkezde kurulacak "Welcome Center/ Turizm Bilgi Merkezi" açılacaktır. Projenin amacı Karaman'ın tarihi ve kültürel varlıklarını, turizm profesyonellerine ve potansiyel turistlere anlatarak, Karaman'a gelecek turistlerin ilin turizm değerlerinden etkilenmelerini ve ilde daha fazla vakit geçirmelerini sağlamaktır (Karaman Belediyesi, 2015). Proje yürütücüsü Karaman Belediyesi iken ortakları Karaman Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ve Karaman Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'dür. Toplam bütçesinin 2.300.000 TL olması beklenen projeye MEVKA desteğinin 1 milyon TL olması planlanmaktadır.

3. Sonuç ve Öneriler

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'la kurulan Kalkınma Ajansları 26 bölgede faaliyet göstermektedir. Konya, Karaman illerinden sorumlu MEVKA 22.11.2008 tarihli ve 2008/14306 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuş, personelinin göreve başladığı Eylül 2009 tarihinden itibaren çalışmalarına başlamıştır. Bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına hizmet eden MEVKA'nın kültür, turizm ve tanıtım konusunda bölgeye kazandırdıklarının dikkat çekici düzeyde olduğu düşünülmektedir. MEVKA koordinasyonunda hazırlanan TR52 Düzey2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı ve Konya Karaman Bölgesi 2013-2024 Bölge Planı'nda bölgenin geleceği planlanırken kültür, turizm ve tanıtımın önemine değinilmiş, Ajans uzmanları moderatörlüğünde konusunda uzman kişilerden oluşan komisyonlar marifetiyle bölgenin gelecek vizyonuna ulaşma gayesiyle kültür, turizm ve tanıtım konusunda ele alınması gereken stratejiler belirlenmiştir. Ayrıca Konya ve Karaman Yatırım Destek Ofisleri, bölgeyi ulusal ve uluslararası arenada geniş katılımlı fuar, etkinlik gibi organizasyonlarda tanıtma faaliyetleri yürütmüş ve yurt dışında bölgeyi tanıtmak ve bölgeye gelecek turist sayısını artırmak amacıyla çeşitli ülkelerden tur operatörlerini bölgede ağırlamıştır. MEVKA'nın kültür, turizm ve tanıtım konusundaki faaliyetlerinin yalnızca raporlar ve tanıtım ile sınırlı kalmadığı, bunun yanında sağladığı mali ve teknik desteklerle de bu konuya değer verdiği düşünülmektedir. Öyle ki, bölgeye sağlanan tüm desteklerin %12,56'sı, teknik desteklerin %5,21'i, doğrudan faaliyet desteklerinin %19,73'ü, mali desteklerin %11,9'unu ve güdümlü proje desteklerinin %20,5'i kültür, turizm ve tanıtım konulu projelere dağıtılmıştır. MEVKA'nın bölgenin kalkınması ve bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması amacıyla bölgedeki kalkınmayı topyekûn düşünerek tarım, sanayi, hizmetler, sosyal, turizm gibi çeşitli konulara finansman ayırdığı düşünüldüğünde, kültür, turizm ve tanıtım konulu projelere ayrılan bütçe oranlarının yüksek olduğu kanaatine varılmaktadır.

Kaynakça

DPT, (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, *Bölgesel Gelişme Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/zel%20ihtisas%20Komisyonu%20Raporlar/Attachments/65/oik523.pdf> Adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi 05.03.2015).

- Engin, C., (2011). Kalkınma Ajansları: Türkiye ve İngiltere Ülke Örnekleri, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* Cilt 3, No 2, 65-77, http://www.sosbilko.net/dergi_SBD/arsiv/2011_2/cem_engin.pdf Adresinden erişilmiştir (Erişim Tarihi 05.03.2015).
- Mevlana Kalkınma Ajansı, (2010). *TR52 Düzey2 2010-2013 Bölge Planı*, http://www.mevka.org.tr/Content/ViewArticle/tr52_2010-2013_bolge_plani?articleID=n9WBVojXeYQ%3D Adresinden erişilmiştir (Erişim Tarihi 12.03.2015).
- Mevlana Kalkınma Ajansı, (2013). *Turizm Teknik Komitesi Turizm Alt Çalışma Grubu Nihai Raporu*, http://www.mevka.org.tr/Content/ViewArticle/2014-2023_konya_karaman_taslak_bolge_plani?articleID=qfH5rx9%2BHNY%3D Adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi 20.03.2015).
- Mevlana Kalkınma Ajansı, (2015). *2014 Yılı Faaliyet Raporu*, <http://www.mevka.org.tr/Content/ViewSectionArticles/?sectionID=318Cr3Xb0gg%3D> Adresinden erişilmiştir (Erişim Tarihi: 30.03.2015).
- Karaman Belediyesi, (2015). *Karaman Fuar Ve Kongre Merkezi GÜDÜMLÜ Proje Bilgi Formu*, http://www.mevka.org.tr/Content/ViewArticle/2013_gdp_karaman_fuar_ve_kongre_merkezi?articleID=rGBvQW2HPLdWo5rSVjB1JQ%3D%3D Adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi 26.03.2015).
- 28.11.2008 tarihli ve 27048 sayılı Resmi Gazete, *Kalkınma Ajansları Proje Ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği*, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/11/20081108-3.htm> Adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi 27.03.2015).
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, (2009). *Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu*, Bölgesel Gelişme Ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Mevlana Kalkınma Ajansı, (2012). *Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı MDP Başvuru Rehberi*, http://www.mevka.org.tr/Content/ViewArticle/2012_turizme_yonelik_kucuk_olcekli_altyapi_mali_destek_programi?articleID=NB%2BE3C0DnJfQKwu8gcIEBg%3D%3D adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi 26.03.2015).
- ErmeneK Belediyesi, (2015). *Taşeli Bölgesi Su Sporları ve Doğa Turizmi Merkezi, MEVKA 2015 GÜDÜMLÜ Proje Ön Çalışma Raporu*, Karaman.
- Karaman Belediyesi, (2015). *Karaman Turizm Bilgi Merkezi, MEVKA 2015 GÜDÜMLÜ Proje Ön Çalışma Raporu*, Karaman.
- Mevlana Kalkınma Ajansı, (2013). *Konya Karaman Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı*, <http://planlama.mevka.org.tr/attachments/article/30/BOLGE%20PLANI.pdf> Adresinden erişilmiştir (Erişim Tarihi 14.03.2015).